

NOVIOCACTUM

Digitale nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen van

Succulenta

Jaargang 10 nummer 1, januari 2025

Ceropegia fusca op de Malpais de Güfmar in 2021

Foto Theo Heijnsdijk

Afdeling
Nijmegen

succūlenta

Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers
van cactussen en andere vetplanten

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE AFDELING NIJMEGEN

Theo Heijnsdijk   0487 – 542704
voorzitter   th.heijnsdijk@gmail.com

Johanna Jongekrijg   06-30426230
penningmeester   johannajongekrijg@gmail.com

Riet Maessen   024 – 3440425
secretaris   rietmaessen@xs4all.nl

REDACTIE NOVIOCACTUM

Ben Groen   06– 50996256
    legroen28@gmail.com

Contributie: € 20,- per jaar (huisgenootleden € 10,- per jaar)

Bankrekening NL12ABNA0805932216 t.n.v. J. Jongekrijg en/of

T. Heijnsdijk

Bijeenkomsten:

Wijkcentrum De Schakel, Archimedesstraat 9, 6533 MA Nijmegen

De 2de dinsdag in de maand behalve juni-augustus. Aanvang 19.30 precies.

Agenda

14 januari 2025 nieuwjaarsborrel bij Theo en Loes, Maasdijk 11, 6629 KD Appeltern

11 februari 2025 bijeenkomst in de Schakel, Nijmegen. Jaarvergadering. Indien tijd over is, gaat Theo verder met zijn vervolg ABC planten.

Er is cactusvoeding te koop bij Johanna. S.v.p. van te voren bestellen via WhatsApp.
Peters Professional Combi-Sol 6-18-36 + 3 MgO en sporenelementen.

Toepassing: 1 gram per liter gietwater.

€ 1,00 per zakje van 200 gram.

Redactioneel

Mode

In een folder van Intratuin van deze week stond een plant die ik daar niet verwacht had: Epiphyllum anguliger (= Disocactus anguliger), die daar als zaagcactus werd aangeprezen. De prijs was niet misselijk, € 49,99 met de aantekening dat dit een actieprijs was met € 20 korting. Vreemd genoeg wordt een iets kleiner exemplaar door dezelfde Intratuin voor € 14,99 op internet aangeboden. Het gaat hier om het uiterlijk, voor deze nachtbloeier zal de gemiddelde consument niet opstaan. Blijkbaar denkt men voor deze prijs de cactus te verkopen. Met andere woorden, worden cactussen populairder?

De cactus heeft al menige modetrend beleefd en overleefd. Van de Victoriaanse huiskamer tot en met de jaren 1970 gold de cactus op en af als een typische huiskamerplant. Bijvoorbeeld omstreeks 1930 werden cactussen populair omdat er meer licht in huis kwam.

Daarna was de bekoring er dan vaak weer voor een tiental jaren voor de meesten af, totdat een nieuwe trend zich aandeede waarin ook de cactus weer een plaats kreeg. Vanaf de laatste trend (de jaren 1970) tot de afgelopen jaren bleef de cactus in de gemiddelde huiskamer onzichtbaar. Tot voor kort dan: om de zoveel jaar zijn de oude trends van toen weer helemaal in en zo lijkt het nu ook met de cactus het geval te zijn. Van een hippe kom of stolp met een verzameling minicactussen tot cactusmotieven op kussens, lampen en kaarsen: de cactus maakt een comeback! Soms onverwachte toepassingen.

Maar ook grotere cactussen zijn weer in, een mooie forse zuilcactus, misstaat niet in een ruim vertrek of hal. En met de langere vakanties van tegenwoordig: burens en kennissen zijn niet nodig; een paar weken zonder water overleven ze wel.

Voor 2025 verwacht ik dan ook een stijging van het ledental van Succulenta. De voortekens zijn gunstig, de afdeling Nijmegen groeit weer.

Ben Groen

Van de voorpagina

Ceropegia fusca is een van de twee soorten *Ceropegia* op Tenerife. Beide soorten vormen groene tot bruinrijze rechtopstaande stammetjes tot ongeveer 1 m lang en een centimeter dik. Oudere stengels worden in de natuur krijtwit. De lantaarnbloemen verschijnen aan de toppen, bij *C. dichotoma* geel en bij *C. fusca* bruinpaars. De planten zijn niet algemeen, komen verspreid voor in de kustzone. Is in de collecties van vetplanten soms aanwezig, nadelen zijn de trage groei en de spaarzame bloei. De ondersoort *C. dichotoma* ssp. *krainzii* is bloeiwilliger, deze is op één populatie na beperkt tot Gomera. Deze ene populatie bij Ajede aan de westkust van Tenerife is ook beschreven als *Ceropegia krainzii*.

Verslag bijeenkomst 10 december

Aanwezig 10 leden.

De quizmaster van de avond, Mireille, was ergens met haar auto steken gebleven en ze meldde dat ze wat later kwam. Besloten werd om dan maar eerst een kopje koffie of thee te nemen.

Die hadden we net allemaal in onze hand en daar was ze dan! Na het aansluiten van apparatuur en beamer werden we weer aangenaam verrast door haar prachtig uitgevoerde quiz zoals wij dat van haar kennen. 58 vragen met geweldige macro-opnames en af en toe wat kwinkslagen ertussen door. Ik herinner mij bv de bisschopsmuts, vrouwentongen en koningin van de nacht. Mij verging het zo dat ik regelmatig een antwoord schuldig moest blijven. (uitslag 25 punten: een lichte onvoldoende dus!) En de uitslag liet zich min of meer raden: Theo met 47 punten op de eerste plaats. Er was een lichte concurrentiestrijd tussen Ben en Johanna voor plaats nummer twee, die Ben won! (beiden net over de 30 punten).

Mireille had ook nog zelf voor de prijzen gezorgd en die werden door haar overhandigd.

Mireille: hartstikke bedankt het was wederom weer een geweldig macro-fotoserie waar je vast ontzettend veel tijd in gestoken hebt. Meer dan de moeite waard.

Johanna overhandigde haar een fles wijn en bij afsluiting van de avond en dit cactusjaar deelde onze "wijnman" Willem voor iedereen nog een fles Sangiovese Primitivo uit. Op naar het nieuwe jaar...

Riet

Tenerife revisited

Zes keer zijn Loes en ik nu al op Tenerife geweest. In 2006, 2010, 2017, 2018, 2021 en 2024. De eerste twee keer dat we gingen was in de kerstvakantie. Na mijn pensionering in 2015 werd het 2 achterevolgende jaren in september en de laatste twee keer was het eind november - begin december. Het is voor ons een heerlijke reisbestemming. Aangename temperaturen (20 tot 25 °C) en volop (vooral voor mij) interessante plantengroei. Mijn speciale belangstelling gaat uit naar de euphorbia's, de aeoniums, de drakenbloedbomen en de ceropegia's, vooral *C. fusca*. Vaste prik om te bezoeken is mijn favoriete drakenbloedboom, de drago Siete Fuentes (zeven fonteinen). Waarom die zo heet, weet ik niet, maar hij staat bij een vervallen huis en moet nu zo'n driehonderd jaar oud zijn. Na de eerste keer in 2017, hebben we die nog 3 keer bezocht. Natuurlijk zie je aan zo'n oude boom in een paar jaar later weinig verandering. Ik heb de boom ook nog niet in bloei gezien, maar dat is op zich niet verontrustend want meestal duurt het zo'n 15 jaar na de vorige bloei tot de nieuw gevormde takken ook weer tot bloei komen. De omgeving en de omstandigheden veranderen wel een beetje. In 2017 (op zondagmorgen om 10.30 uur) was de plek totaal verlaten. In 2018, nu op zondagmiddag, stonden er 2 stoelen bij een rotsblok dat als tafeltje diende en liepen er wat hangjongeren in de omgeving rond. In 2021, nu op maandagmiddag was de plek weer verlaten en op dinsdag 26 november 2024 om 17.30 waren twee mannen aan het oefenen met het vechten met stokken. (foto 1 tm 4)

Wie meer wil weten over deze boom: in het augustusnummer van 2018 heb ik uitgebreid geschreven over drakenbloedbomen op Tenerife.

1 Drago Siete Fuentes in 2017,

Foto 2 Drago Siete Fuentes in 2018

Foto 3. Drago Siete Fuentes in 2021

Foto 4 Drago Siete Fuentes in 2024

Ook *Ceropegia fusca* heeft mijn speciale belangstelling. Deze komt voor op Gran Canaria en op Tenerife. De eerste keer dat ik ze spotte was op Gran Canaria. Dat viel toen niet mee omdat ik de plant alleen uit de verzamelingen ken en dan zijn de stammen bruin. Daar was ik dus op gefocust, maar het bleek dat de stammen in de natuur krijtwit zijn. Alleen de nieuwgroei is bruin gekleurd. Ik schreef er uitgebreid over in Succulenta (februari 2017).

De juiste manier van kweken van deze *Ceropegia* heb ik nog niet gevonden. Zaad kiemt goed en de zaailingen groeien in eerste instantie goed, maar op een gegeven moment, bijvoorbeeld na een jaar is de groei er uit en dan kunnen ze zomaar een paar jaar staan zonder dat er iets aan de plant verandert. Soms komt er dan ineens een nieuwe scheut en wat bloempjes, maar de plant kan net zo goed gaan schrompelen en doodgaan.

Als je ze vaker in de natuur gezien hebt dan krijg je er meer oog voor. Tegenwoordig herken ik ze al van een afstand.

Dat bleek dit tijdens onze laatste trip ook weer. We waren op zondag aangekomen in ons huisje in het stadje La Concepción, niet ver van Los Cristianos, maar dan wel op ruim 700 m hoogte. Op maandag gingen we naar Playa San Juan (ook niet ver van ons huisje) om naar de verwilderde cactussen (espostoa's) te kijken die daar groeien, waarschijnlijk afkomstig van een cactuskwekerij die daar ooit gestaan heeft. Daarover schreef Henk de Groot in een artikel in de Succulenta van oktober 2024 met een fraaie foto van een espostoa met cephalium op de voorpagina. Helaas blijkt het terrein waar ze staan helemaal afgerasterd. Ik heb er alleen vanuit de verte een blik op kunnen werpen.

Foto 5 *Ceropegia fusca* met op de achtergrond *Euphorbia balsamifera* bij Guía de Isora

Maar op de heenweg naar Playa San Juan, net van de snelweg, af zag ik een stukje grond waarvan ik vermoedde dat er wel eens iets interessants kon staan. Meestal rijd ik dan gewoon door omdat er geen gelegenheid is om te parkeren, maar hier was net een stukje naast de weg vrij. Toen ik mijn blik over het veldje liet gaan spotte ik meteen een uit de kluiten gewassen *C. fusca*. Daarachter twee exemplaren van *Euphorbia balsamifera* en iets daarachter stond nog een kleinere *Ceropegia* met wat bloempjes er in. Dat moest ik natuurlijk allemaal uitgebreid fotograferen. (foto 5 t/m 7) Dit waren de enige twee exemplaren die ik in dit stuk land kon vinden

Foto 6 en 7. Theo fotografeert de Ceropogia fusca bij Guía de Isora

Foto 7

Foto 8 Los Cristianos gezien vanaf circa 120 m hoogte op de montaña Guaza

Ik wist dat de soort ook in de omgeving van Los Cristianos groeit. Als je in zuidelijke richting langs zee loopt, kom je aan het eind van het strand aan de voet van een 400 m hoge berg, de montaña Guaza en daar moet deze *Ceropegia* voorkomen. In 2021, op 3 december, wilde ik die gaan zoeken. Loes bleef, aan het strand en ik nam het pad bergopwaarts. Ik zou ongeveer een uur wegblijven. Overal veel *Euphorbia canariensis* en *E. balsamifera*, ook *Opuntia*'s maar ik zag nog niet zo gauw een *Ceropegia*. Toen op circa 120 m hoogte zag ik er toch een enkeling. Je hebt er ook een pracht uitzicht op Los Cristianos (afb. 8). (Helemaal links is nog net de veerboot van maatschappij Armas naar La Gomera te zien).

Toen weer terug en nog steeds speuren naar ceropegia's. Bijna onderaan meende ik iets te zien. Ik moest wel van het pad af een steil stukje helling op, maar daar stond er inderdaad een. Amper 20 m boven zeeniveau. Er zaten zelfs een paar bloempjes in (afb. 9) en een verdroogde zaadpeul waar nog een paar zaadje in waren blijven steken. Op de een of andere manier was deze me tijdens de heenweg ontgaan.

Foto 9 Ceropogia fusca op 3 december 2021 bij Los Christianos

Foto 10 Ceropogia fusca op 3 december 2021 bij Los Christianos

Foto 11 Hetzelfde exemplaar op 29 november 2024. Er is nauwelijks iets veranderd.

Thuis de foto's van drie jaar eerder opgezocht en onmiskenbaar is het inderdaad dezelfde plant (afb. 10 en 11). Maar wat me het meest verbaast is dat de plant in drie jaar nauwelijks gegroeid is, misschien wel kleiner geworden is. Misschien is het zo dat niet alleen in de cultuur, maar ook in de natuur de planten maar af en toe groeien om daarna krachten op te doen voor een nieuwe groeispurt. Het zou natuurlijk ook zo kunnen dat het de laatste jaren op Tenerife te droog geweest is, zelfs voor droogteresistente planten om te kunnen groeien. Ik had de indruk dat sommige planten, zoals Euphorbia balsamifera duidelijk te lijden hebben van de droogte.

Foto 12 *Ceropegia fusca* in december 2024 op de Malpais de Güímar met op de achtergrond *Euphorbia canariensis* en daartussen *E. balsamifera*

13. en 14. *Ceropegia fusca* op de Malpais de Güímar in 2021 (links) en drie jaar later

Een andere plaats waar *C. fusca* te vinden is, is op de Malpais de Güímar aan de oostkant van het eiland. Malpais is het Spaanse woord voor 'bad lands', letterlijk slecht land. Het gaat hier om sterk geërodeerd rotsachtig land. Op de Malpais de Güímar vind je dus weer de gebruikelijke droogtegewassen: enorme clusters van *Euphorbia canariensis*, *E. balsamifera*, opuntia's en ook natuurlijk ook weer *C. fusca* (afb. 12). Ook hier waren we in 2021 geweest. De grootste *C. fusca* die ik vond stond een flink eind van het wandelpad af. Ook nu in 2024 spotte ik deze en thuis kon ik de foto's weer vergelijken (afb. 13 en 14). Ook hier bleek weer dat er in 3 jaar weinig veranderd is. Hoewel de plant er wel gezond uitziet, lijkt het er op dat hij iets kleiner geworden is. Kijk bijvoorbeeld maar eens aan de rechterkant, bij het euphorbiastruikje. Hopelijk is dit alles geen voorbode voor het verdwijnen van de soort. In ieder geval is me wel duidelijk geworden dat deze soort in de natuur langzaam groeiend is en dat de planten die je aantreft al behoorlijk oud kunnen zijn.

Foto 15 *Ceropegia fusca* op de Malpais de Gúímar met dubbele zaadpeul

Het is echter niet alleen kommer en kwel. Ik vond ook nog een plant met een dubbele zaadpeul (afb.15). Hopelijk zorgt die voor nageslacht. Dan zal het toch wel af en toe moeten regenen.

Theo Heijnsdijk

Foto 6 en 7 van Loes, de andere allemaal van Theo

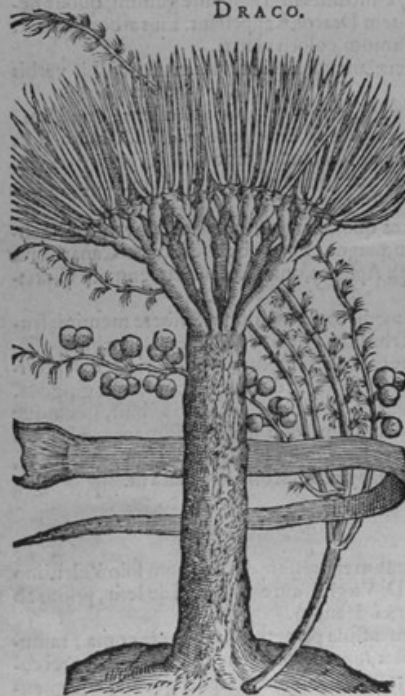
De Nederlandse arts en botanicus Carel Clusius publiceerde in 1576 de eerste wetenschappelijke beschrijving van de drakenbloedboom met ingekleurde afbeelding (Clusius C. (1576). Liber Picturatus A 23, Biblioteka Jagiellońska Kraków, die hij kende van een berghelling achter het klooster van Gracia bij Lissabon. In zijn rariorum plantarum historiae (1601) verschijnt dezelfde afbeelding in zwart-wit in het eerste deel op de 1ste pagina (zie hieronder).

CAROLI CLUSII
RARIORVM PLANTARVM
HISTORIÆ
LIBER PRIMVS.

PLANTARVM, quas in variis peregrinationibus meis rariores observavi, historiam scripturus, ab arboribus eam auspicabor, sic enim ordo postulare videtur: deinde ad frutices, suffrutices & virgulta progrediar, quibus aliquot ἐπαλοκαυλους subijciam. Hæc autem omnia priore libro complecti animus est: reliquas stirpes in sequentes libros distribuam.

DRACO.

CAP. I.

APVCIS prodita est huius Arboris historia, eaque admodum mutila. Libuit itaque eam hic subiicere, & ab illa nostras Observationes auspicari, quandoquidem valde rara est, in nostra præsertim Europa, & Herbariis dum hos Commentarios scribebam (ni fallor) incognita.

EST verò Draco (aptius enim nomē non inuenio) procera arbor, Pinū procul intuentibus referens, ad eō æquales, semperque virentes sunt rami. Huius truncus crassus, octo aut novem cubitales ramos æqualiter nascentes & nudos sustinet, qui in summo fissi, in alios ternos vel quaternos ramos cubitales, aut paulò ampliores, brachialisque crassitudinis desinunt, nudos item & sine foliis, in summo gestantes capita plena cubitalium foliorum, unciali latitudine, sensim in mucronem desinentium, media costa densiore & eminentiore, ut in Iridis foliis, tenuium & rubentium in lateribus: mucronem planè repræsentant ea folia, semperque virent, & Alois vel Iridis modo, invicem amplexando nascuntur. Truncus perquam scaber, multis rimis dehiscit, humoremque fundit per Cuniculæ æstus, qui in rubrâ lacrymam densatus, sanguis Draconis appellatur, ob quam sanè causam, hanc arbore Draconem nuncupavi. Materia trunci firma est, fer-

Draconis arboris historia.

rumque difficulter admittit, quòd veluti fibris transversim & oblique excurrentibus conflet: ac rami cum multo succo prægnantes sint, satis facile cædi possunt.

EAM arborem Olyssipone primum vidi anno reparatæ salutis humanæ, quingentesimo sexagesimo quarto supra millesimum, post monasterium Divæ Virgini sacrum, cui nomen à Gratia, octo palmorum crassitudine, inter aliquot Oleas in colle nascentem, monachis ignotam & neglectam, quam neque florem, neque fructum ferre assererent: rem tamen aliter se habere postea deprehendi, ramulo ex illa ipsa arbore anno sequente revulso donatus ab amico. Est autem hic ramus (quem cum aliquot foliis, corticisque fragmento, & lacryma meis manibus exenta multo tempore adservatum, à Cæsare Maximiliano evocatus, in Belgica cum multis aliis eius generis reliqui) pedali ampliorè longitudine, cui inhaerent alij ramuli multo fructu racematim compacto onusti. Fructui color flavescens, sapor ali-

A quantum

Sentimental journey

We waren er weer, na een slapeloze nachtelijke tocht, dat wel. Voor de zesde keer naar dit boeiende eiland Tenerife.

Het weer was goed, onze finca, op een hoogte van 714 meter, gaf een mooi uitzicht op de kust met Playa de las Américas en Los Cristianos (afb.1, uitzicht vanaf ons balkon). Een behoorlijk stijgende kronkelweg

Afbeelding 1

Jaren geleden, de kinderen waren nog klein, 3 en 4 jaar oud, besloten wij als ouders hen Groningen te laten zien.

Mijn ex-partner was een Groninger en ik had er 'gestudeerd'. Alle plekken waar hij, of ik, of wij samen hadden gewoond werden opgezocht. Foto's met de kleintjes op de stoep van diverse studentenkamers staan me nog helder voor de geest. De kinderen waren speels geïnteresseerd, wij hadden een beetje in de weemoedige stemming van 'das wahr einmal'.

Dit gevoel van 'oh ja daar was het zo' was eigenlijk ook de rode draad van deze vakantie. Voor mij maar vooral voor mijn partner. De drakenbloedboom: hoe staat hij er nu bij, de witte stengeltjes (sorry is wat oneerbiedig omschreven) werden opnieuw gevonden op de reeds bekende plekken. En oh ja, we moeten ook naar Playa San Juan. Hij had gelezen dat daar grote cactussen in het wild zouden staan

Er werd gezocht, teleurstelling verwerkt, opnieuw gezocht, contact gemaakt met de schrijver van het artikel waarin de vindplaats beschreven stond. Maar helaas slechts in de verte werd op de allerlaatste dag iets gevonden. Het resultaat was een vage foto (afb. 2)

afb.2 Verwilderde espostoa's, ver achter de omheining

Overigens zagen we tijdens die zoektocht plotseling in de diepte een prachtige ruïne liggen (afb.3) Deze werd 'aangevallen' en omgeven door krachtige prachtige golven. Een smalle trap loopt steil naar beneden. De partner ging er wel heen, ik dus niet. Ondertussen hield ik mijn hart vast. Deze ruïne deed me denken aan het vervallen pompstation voor wijnstokken, ook in de diepte gelegen vlak bij Puerto de la Cruz . Dat huis is gebouwd in 1903 en draagt de naam Casa Hamilton. (kun je zo vinden op internet).

afb.3 ruïne aan zee bij Playa San Juan)

afb.4 Casa Hamilton bij Puerto de la Cruz

Langs de vaker bereden weg naar de Teide, koffie drinken op het welbekende terras. Mensen en wandelaars bekijken. Commentaar hielden we voornamelijk voor ons. Vanwege een dreigende onweersbui konden we indertijd de voorgenomen wandeling niet afmaken. Nu wel. Het weer was geweldig, de wandeling mooi.

De herinneringen aan de verschillende finca's waar wij 'gewoond' hadden werden weer even doorgeno- men. Een casita waar de toegangsweg akelig steil, onverhard en kronkelig was plopte direct op. Ik was ook toen blij niet aan het stuur te zitten. Alle vertrouwen in mijn partners rijkunst ontwikkelde ik toen wel.

Gaan we weer? Zeker, mocht alles nog werken en meewerken. De volgende sentimental journey gaat naar La Palma. Voor de vijfde keer!

Loes Jap-Tjong

Foto's van de auteur